

Oponentský posudek diplomové práce

Magisterský program RS UK FHS v Praze

Název práce: Systemický přístup v supervizi

Jméno studentky: Bc. Jana Pluhaříková Pomajzlová

Zaměření studia: supervize

Posudek vypracoval(a): Mgr. Eliška Rothová

Datum: 7. 9. 2011

Práce přináší velmi zajímavé a dosud téměř nezpracované téma využití systemického, resp. konstruktivistického přístupu v supervizi. Studentka pracovala na tématu dlouhodobě, důkladně jej promýšlela a konzultovala s dalšími odborníky. Studovala rozsáhlou odbornou literaturu v češtině a angličtině, kterou zpracovala podrobně a do hloubky. V celé práci uvádí velké množství citací a parafrází z mnoha relevantních autorů.

V teoretické i praktické části je evidentní, že autorka má sama velký vhléd do teorie i praxe v tomto oboru. Bohužel explicitně nevyužila možnosti poukázat také na vlastní praktické zkušenosti s využitím systemického přístupu v supervizní práci, které mohla citovat ze svého obsáhlého portfolia. Bylo by velmi zajímavé v kontextu tématu mít možnost sledovat praktické zkušenosti, reflexi a sebereflexi supervizní - systemické praxe studentky.

V teoretické části můžeme sledovat a ocenit její porozumění tématu, především systemickému přístupu, který chápe (spolu s dalšími autory) jako zastřešující způsob uvažování „systemických“ supervizorů. Studentka popisuje východiska a principy daného přístupu, rozlišuje zřetelně rozdíly v jednotlivých směrech systemického přístupu a uvádí je v kulturních a historických souvislostech. Nalezneme zde také výčet a stručný popis metod a technik jednotlivých škol a autorů – aktivních terapeutů a supervizorů.

Podrobné popisy systemických teorií jsou do jisté míry předností práce, ale zároveň také přinášejí obtížnější srozumitelnost. Čtenář se může v textu občas ztrácet. Někdy není jasné jak na sebe jednotlivé části textu navazují, pokud je autorka neprovází vlastními názory, postřehy a nezdůvodňuje.

Za úskalí práce považují „přeskakování“ z témat terapeutických na supervizní bez jasného předělu (zaměňování výrazů terapeut, supervizor, terapie, supervize - v jednom odstavci). Téma supervize v odborném teoretické části občas zaniká. V textu je kladen menší důraz na supervizi samotnou oproti systemické teorii zřejmě proto že, jak autorka poukazuje, rozdíl v systemickém přístupu v terapii, poradenství a supervizi je považován za minimální, resp.dle různých autorů využití systemického přístupu je aplikovatelné v různých kontextech obdobně.

Empirická část obsahuje podrobně zpracovaný materiál. V úvodu je detailní popis postupů při výběru výzkumných metod a pracovních postupů a při zpracování získaných dat. Pro výzkum studentka oslovila sedm supervizorů z různých institucí, kteří využívají ve své práci systemický přístup a se kterými vedla rozhovory na téma využití systemického přístupu v supervizi.

Autorka pracovala pečlivě na ošetření etiky výzkumu, především na bezpečí respondentů a zvažovala různé aspekty významné pro sebereflexi výzkumnice. **V této části je zajímavé pozorovat vývoj uvažování autorky v průběhu počáteční fáze výzkumu, které vedlo ke změnám při přípravě a poté i při zpracování dat.**

Studentka posléze využila metodu kvalitativního výzkumu polostrukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Jednotlivé otázky- tematické okruhy stanovila na základě studia literatury, vlastních zkušeností a předpokladů a celý postup upravila po provedení a analýze pilotního rozhovoru s prvním respondentem. Rozhovory analyzovala na základě „smyslu a smysluplnosti“, analýzu pak zpracovala v rozsáhlém textu členěném podle daných otázek - okruhů. Analýza tematických okruhů obsahuje jednotlivé výroky respondentů a je doplněna citáty a parafrázemi z odborné literatury a také úvahami autorky. Považuji za velmi užitečné, že autorka si v průběhu práce vedla „field notes“, které zřejmě v textu využívá, mohla je však přímo citovat. V závěru empirické části je obsažena zajímavá diskuze nad danými okruhy výzkumu.

V závěru práce shrnuje výsledky výzkumu a naplnění cíle výzkumu. Poukazuje na dobrou využitelnost systemického přístupu pro supervizní práci při konstruování různých nových pohledů a otevírání možností, především však při sebereflexi supervizorů jako způsob myšlení a pohledu na skutečnost. Zde je možno konstatovat, že pokud jsou respondenti zastánci tohoto přístupu, nemohou jej nedoporučit, velkou roli tedy hraje také osobní nastavení jednotlivých supervizorů, tuto námitku však studentka diskutuje v úvodní části. Autorka také uvádí, jak ji samotnou práce ovlivnila, především ve směru k využívání systemického přístupu jako filozofického rámce a osvobodilo ji to od držení se přesného využití jednotlivých technik. Autorka dále v závěru zvažuje další možné směry výzkumu.

Předložená diplomová práce splňuje po obsahové stránce požadované předpoklady. Studentka prokázala dovednost samostatně **zpracovat dané téma, pracovat s literaturou, zformulovat cíle výzkumu a zdůvodnit využití jednotlivých postupů výzkumu a zrealizovat je. Prokázala svoji znalost tématu a reflektovala vlastní zaujetí systemickým přístupem. Zřejmě proto jsou limity, námitky a výhrady vůči tomuto přístupu zmiňovány okrajově a nejsou konkrétně zahrnuty v závěrečném shrnutí.**

Po formální stránce je práce dobře zpracovaná, obsahuje pouze nevýznamné překlepy.

Diplomová práce studentky je zajímavá, propracovaná, zaměření výzkumu je inovativní.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji stupeň její klasifikace výborně.

Otázky:

Jak vnímáte předěl mezi terapií, poradenstvím a supervizí při využití systemického přístupu?

Jaké máte nejdůležitější zkušenosti s využitím systemického přístupu v supervizní praxi - jako supervizant i supervizor?

Jaké vidíte limity systemického přístupu v supervizi, resp. co je pro Vás limitující, jaké jsou nejčastější námitky proti využívání systemického přístupu v supervizi?